

TIJD VOOR DE WATERAANGIFTE

Grootverbruikers, zoals de meeste land- en tuinbouwers, betalen een heffing op de waterverontreiniging aan de VMM. Deze heffing heeft betrekking op de vuilvracht die via het afvalwater geloosd wordt in de riool en het oppervlaktewater, of dat op een andere manier in de natuur terecht komt. Met andere woorden, de vervuiler betaalt. Wanneer er meer dan 500 m³ grondwater wordt opgepompt, moet er eveneens een heffing op de winning van grondwater worden betaald.

– Sara Kelchtermans, SBB Accountants & Adviseurs

Eén aangifte, 2 heffingen

Land- en tuinbouwers die onder de heffingsplicht vallen, moeten jaarlijks een aangifte indienen voor de heffing op de waterverontreiniging en/of de winning van grondwater. De aangifte voor heffingsjaar 2013 (verbruik in kalenderjaar 2012) moet gebeuren vóór 15 maart. Het aangifteformulier voor de heffing op de waterverontreiniging is hetzelfde als dat voor de heffing op de winning van grondwater. De aangifte gaat over het verbruik van het voorgaande jaar en omvat onder andere de identificatiegegevens van de heffingsplichtige, de verschillende waterverbruiken, de activiteit, de verschillende waterputten en de opgepompte hoeveelheden grondwater.

Heffingsplicht

Iedereen die in 2012 water verbruikte, wordt onderworpen aan de heffing op

.....
De wateraangifte voor heffingsjaar 2013 moet gebeuren vóór 15 maart.
.....

waterverontreiniging. Het verbruik van leiding-, grond-, regen-, oppervlakte- en ander water wordt belast door het Vlaams Gewest.

De reglementering onderscheidt klein- en grootverbruikers. Een kleinverbruiker is diegene aan wie de watermaatschappij in 2012 minder dan 500 m³ leidingwater factureerde en wiens eigen grondwaterwinning minder dan 5 m³ per uur pompcapaciteit heeft. Je wordt grootverbruiker van zodra je één van deze grenzen overschrijdt.

Kleinverbruikers kunnen, maar moeten geen aangifte doen. Grootverbruikers daarentegen moeten alle waterverbruik aan de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) aangeven. Vrijwel alle land- en tuinbouwbedrijven zijn grootverbruiker en moeten dus een aangifte indienen vóór 15 maart. Land- en tuinbouwers die 500 m³ of meer grondwater oppompen, moeten bovendien een heffing op de winning van dit grondwater betalen. De opgepompte hoeveelheid grondwater wordt vastgesteld op grond van debietmeters en wordt eveneens doorgegeven aan de VMM via de wateraangifte.

Aangifteformulieren

Landbouwers moeten hun aangifte indienen bij de Mestbank. Zowel voor de heffing op de waterverontreiniging als voor de Mestbankaangifte moet je immers de

diergegevens aangeven. Door de samenwerking tussen de VLM en de VMM hoef je je dieren slechts één keer aan te geven en worden de diergegevens onderling uitgewisseld. Tuinbouwers dienen hun aangifte in bij de VMM.

De aangifteformulieren werden in de week van 7 januari (VLM) of in de week van 21 januari (VMM) verstuurd naar land- en tuinbouwers. De landbouwers die vorig jaar hun aangifte bij de Mestbank digitaal indienden, kregen als laatste hun formulieren toegestuurd.

Tellerstanden voor een volledig jaar!

In de eerste plaats wordt het in 2012 aangerekende leidingwater (inclusief gratis geleverde hoeveelheid) belast. Voor grond-, regen- en oppervlaktewater wordt het verbruikte water in eerste instantie vastgesteld op grond van debietmeters. De tellerstanden – idealiter op 1 januari en op 31 december van het werkingsjaar – moet je bijhouden. Slechts bij afwezigheid van meetsystemen wordt het waterverbruik op een andere manier bepaald. Indien de teller in de loop van het jaar stukgaat, wordt het overige gedeelte aangegeven via de vergunning. Het is zeker aan te raden de tellerstanden regelmatig te controleren en te noteren, zodat een foutief werkende teller snel kan worden opgespoord, waarna hij kan worden hersteld of vervangen. Opgelet, wie in de wateraangifte het verbruikte volume grondwater aangeeft op grond van vergunning of pompcapaciteit, stelt zich – net zoals vorig jaar – bloot aan een administratieve boete! Immers, grondwaterwinningen moeten met een debietmeter worden uitgerust. Alleen voor grondwaterwinningen kleiner dan 500 m³ per jaar die uitsluitend voor huishoudelijk verbruik worden bestemd, aflopen van gedraineerde landbouwgronden, en grondwaterwinningen met handpomp is geen debietmeter nodig. De vrijstelling voor grondwaterwinningen gebruikt voor irrigatie in de openlucht werd 3 jaar geleden afgeschaft. Op iedere mobiele pomp moet een debietmeter worden geïnstalleerd. Daarnaast moet een logboek worden bijgehouden. Dit logboek moet je meesturen met de aangifte. Een voorbeeldregister van het logboek voor het registreren van het opgepompte water met mobiele pompen vind je op www.heffingen.be. Voor mobiele pompen voor de irrigatie in de openlucht voor land- en tuinbouw voerde de VMM een gedoogbeleid tot en met 31 december 2011. Maar vanaf heffingsjaar 2012 werd ook voor deze winningen zonder teller een boete

opgelegd. Ook dit jaar zullen boetes worden opgelegd bij het ontbreken van een teller ... De omvang van de boete (tabel 1) hangt af van het vergunde volume of de pompcapaciteit (m³/uur) Als de heffingsplichtige in een volgend heffingsjaar, ondanks een boete het jaar voordien, nog geen debietmeter plaatst, wordt de boete van een categorie hoger

Tabel 1 Administratieve boete bij de afwezigheid van een debietmeter - Bron: VMM

Vergund debiet (m ³)/jaar	Pompevermogen (m ³)/uur	Boete (euro)
≤ 2.500	≤ 1,25	150
2.500 tot ≤ 5.000	1,25 tot ≤ 2,5	300
5.000 tot ≤ 10.000	2,5 tot ≤ 5	600
>10.000	> 5	1.250

gevestigd. Een ander aandachtspunt is het verband tussen het in de aangifte vermelde grondwaterverbruik (op grond van tellerstanden) en het vergunde volume. Wanverhoudingen kunnen aanleiding geven tot het schorsen van de vergunning. Ook het regenwaterverbruik wordt in de eerste plaats vastgesteld via een continue debietmeting. Slechts bij afwezigheid van de verzegelde debietmeting wordt de hoeveelheid regenwater gelijkgesteld aan 800 l/m² afspoelbare of vervuilde oppervlakte. Vervuilde erfverharding (bijvoorbeeld met oliesporen) kan door de VMM in de heffingsberekening worden meegeënumen.

Nieuwe of gestaakte waterwinningen

Nieuwe of definitief verlaten waterwinningen moeten via een standaardformulier aan de VMM worden gemeld. Je krijgt hiervoor 2 maanden na in- of buitengebruikstelling.

Meetsystemen die in gebruik werden genomen vanaf 1 januari 2004, moe(s)ten bij de ingebruikneming worden verzegeld. Deze meetsystemen worden dus niet door de VMM verzegeld. De verantwoordelijkheid ligt hier bij de bedrijven zelf. Bedrijven moeten voor de verzegeling van de meetsystemen een beroep doen op de leverancier, de installateur of een erkend deskundige.

Als de heffingsplichtige de verzegeling verbreekt zonder dit te melden aan de VMM, zal men een boete van 150 euro aanrekenen. Wanneer de verzegelaar de toegang wordt ontzegd tot de bedrijfsgebouwen, zodat de controle niet kan worden uitgevoerd, zal VMM een boete opleggen van 500 euro.

Ook in 2013 zal de VMM op ronde bij de land- en tuinbouwers de meterstand

controleren en de teller verzegelen indien dit nog niet gebeurde.

Evolutie heffing

Dat alles duurder wordt, hoeft geen betoog meer. Dit geldt zeker voor het waterverbruik. In tabel 2 vind je een overzicht van de evolutie van de heffing voor waterverontreiniging voor sector 28 (land- en tuinbouw), die slechts een deel van de totale waterkost uitmaakt. Zeker de heffing op waterverontreiniging steeg de laatste jaren fors, maar ook de heffing voor grondwaterwinningen uit afgesloten waterlagen nam gevoelig toe. De gebiedsfactoren in de grondwaterheffing werden vanaf het heffingsjaar 2010 stelselmatig verhoogd. Dit gaat zo door tot heffingsjaar 2017. De verhogingen zijn zodanig bepaald dat in 2017 de gebiedsfactor voor de meest bedreigde lagen 5 bedraagt, waardoor de prijs van grondwater ongeveer dezelfde wordt als de prijs die momenteel betaald wordt voor grijs water. De stapsgewijze verhoging laat de bedrijven toe om op een rechtszekerere manier actie te ondernemen, hetzij

Tabel 2 Evolutie van de heffing voor waterverontreiniging en de grondwaterheffing - Bron: VMM

Heffingsjaar	2000	2007	2013
Heffing waterverontreiniging (euro/1000 m ³ ; niet-oppervlaktewaterlozer)			
Pluimwee	12,92	16,73	21,95
Varkens	32,29	41,83	54,86
Rund	64,58	83,65	109,73
Ander vee	129,15	167,30	219,45
Andere	6,46	8,37	10,97

om het gebruik van diep grondwater te verminderen door waterbesparende maatregelen of om de overstap te kunnen maken naar het gebruik van alternatieven voor grondwater. Maximaal inzetten op hemelwater is dus de boodschap. In het kaderstuk op p. 45 vind je 2 voorbeelden, zowel van de berekening van de heffing op waterverontreiniging als een berekening van de heffing op het winnen van grondwater.

Integrale waterfactuur?

De heffing die de land- en tuinbouwer moet betalen via het heffingsbiljet (heffingsjaar 2013), gaat over de zuivering van het afvalwater (drinkwater en eigen waterwinning). Voor de afvoer van dit afvalwater, moet je eveneens betalen. Deze afvoer gebeurt via de gemeentelijke infrastructuur (riolering en/of grachten) en wordt aangerekend in de drinkwaterfac-

tuur. Op deze factuur worden deze kosten aangerekend onder de gemeentelijke saneringsbijdrage (afvoer van leidingwater) en de gemeentelijke saneringsvergoeding (afvoer van eigen waterwinning). Voor deze laatste vergoeding krijg je als landbouwer een vrijstelling, op voorwaarde dat er geen bedrijfsafvalwater wordt geloosd in de riolering of gracht. Dit aangezien er immers geen gebruik wordt gemaakt van de gemeentelijke infrastructuur voor de afvoer van het bedrijfsafvalwater. De landbouwer betaalt dan zoals elke plattelandsbewoner een gemeentelijke vergoeding voor zijn gezinsverbruik tegen hetzelfde tarief als andere gezinnen (particulier tarief). Het gezinsverbruik op het landbouwbedrijf zal pro rata verdeeld worden over het leidingwater en het eigen water.

Als we voor het voorbeeld uit het kaderstuk uitrekenen welke kosten er worden doorgerekend in de waterfactuur (integrale waterfactuur), komen we tot de volgende bedragen (tarieven 2013): voor de afvoer van het leidingwater komen we tot een bedrag van 125,33 euro en voor de afvoer van het eigen water is dit 362,4 euro. Indien er een vrijstelling werd aangevraagd voor de lozing van eigen water, bedraagt dit laatste bedrag 118,87 euro. Op de factuur vinden we ook een kostenplaatje terug voor de zuivering van het leidingwater. Dit is de bovengemeentelijke saneringsbijdrage. In ons voorbeeld bedraagt deze bijdrage 89,64 euro. Deze laatste kostprijs zit eveneens in de heffing die de land- of tuinbouwer moet betalen aan de VMM. Bij de berekening van de heffing, wordt deze bovengemeentelijke saneringsbijdrage, die reeds betaald werd via de factuur aan de watermaatschappij, verrekend en betaalt de landbouwer enkel nog het overblijvende saldo.

De totale kostprijs voor de afvoer en zuivering van het water op dit bedrijf, bedraagt dus 539,84 euro, namelijk 349,64 euro (heffing) + 125,33 euro (afvoer leidingwater) + 118,87 euro (afvoer eigen water indien vrijstelling) = 539,84 euro. Voor het oppompen van grondwater wordt er een bedrag van 183,77 euro aangerekend.

Als we dan nog de kostprijs van het leveren/producen van het leidingwater hierbij optellen, heb je als landbouwer een zicht op het totale waterkost van je bedrijf. De kostprijs voor het leveren van het water hangt af van de gemeente. Via de berekeningstool van de VMM kan je een simulatie

VOORBEELDEN

Berekening heffing op waterverontreiniging Als voorbeeld nemen we een landbouwer met varkens (1000 vleesvarkens) en rundvee (150 runderen), die zowel leidingwater als grondwater verbruikt. Zijn gezin telt op 1 januari 2013 4 gezinsleden. Er werd in 2012 830 m³ leidingwater gefactureerd door de watermaatschappij en er werd in 2012 in totaal 2400 m³ grondwater opgepompt. Het totale waterverbruik op het bedrijf is 3230 m³.

Het waterverbruik wordt verdeeld over de verschillende sectoren volgens bepaalde richtwaarden (richtwaarden waterverbruik zie www.heffingen.be).

De heffing op waterverontreiniging wordt hieronder berekend en be-

draagt in totaal 349,64 euro.
120 m³ (4 gezinsleden aan 30 m³) x 1097,25 euro/1000 m³ = 131,67 euro
1700 m³ (varkenshouderij) x 54,86 euro/1000 m³ = 93,27 euro
1106 m³ (rundveehouderij) x 109,73 euro/1000 m³ = 121,36 euro
304 m³ (akkerbouw) x 10,97 euro/1000 m³ = 3,34 euro

Berekening heffing op winnen van grondwater Bovenstaand voorbeeld leidt eveneens tot een heffing voor het oppompen van grondwater. Voor het oppompen van 2400 m³ grondwater (freatisch watervoerende laag) moet er 2400 m³ x 0,06 euro x 1,2762 (heffingsjaar 2013) = 183,77 euro grondwaterheffing worden betaald.

maken van de kostprijs voor het leveren van leidingwater www.vmm.be/water/drinkwaterfactuur/bereken-uw-drinkwaterprijs. Let wel op, de bedragen voor de sanering die hier gebruikt worden, zijn die voor een particuliere gebruiker. Als land- of tuinbouwer geniet je een landbouwkorting.

Nieuwe maatregelen vanaf 2013

Op 1 januari veranderde er heel wat voor bedrijven die hun afvalwater in de riool lozen. De belangrijkste wijzigingen zijn de invoering van de financierende heffing, de nieuwe omzettingcoëfficiënten, een gewijzigde contractaanpak en de regeling voor noodlozingen en tijdelijke lozingen. Voor bedrijven die hun afvalwater lozen naar de riolering wordt aan de heffing op de waterverontreiniging een financierende component toegevoegd (de zogenaamde financierende heffing). De heffing op de waterverontreiniging houdt voortaan rekening met de verwerkbaarheid van het afvalwater op de rioolwaterzuiveringsinstallatie (RWZI). Zo wordt het principe 'de vervuiler betaalt' correcter toegepast. Voor 10 sectoren zijn de omzettingcoëfficiënten aangepast. Deze coëfficiënten zijn gebaseerd op een wetenschappelijk onderbouwde methodologie die de VMM uitgewerkt heeft. Het betreft onder andere de sectoren 19a 'aardappelbedrijven' en 53a, 53b 'zuivelindustrie'. De grondslag voor de berekening van deze sectoren is

gewijzigd, er wordt uitgegaan van het jaarwaterverbruik in plaats van de productiecijfers. Verder wordt sector 59 ingevoerd. Deze sector is van toepassing voor het afvalwater afkomstig van sanitaire installaties.

De huidige contractenregeling voor de sanering van bedrijfsafvalwater geloosd in de riolering wordt gewijzigd. De saneringscontracten voor permanente lozingen blijven enkel behouden voor bedrijven waarvoor Aquafin bedrijfsspecifieke exploitatie- en investeringskosten moet maken om het afvalwater te kunnen zuiveren.

Voor noodlozingen (enkel bij calamiteiten of overmacht) en voor tijdelijke lozingen (bijvoorbeeld door onderhoudswerken of uitbreiding van de eigen waterzuivering) in de riolering moeten bedrijven voortaan een saneringscontract afsluiten met Aquafin. Aan het bedrijf worden dan de kosten voor de lozing aangerekend. Bedrijven kunnen in de loop van volgende jaren nog aanpassingen doorvoeren om in te spelen op de veranderde wetgeving, er is namelijk een ruime overgangstermijn voorzien. De nieuwe maatregelen worden pas zichtbaar vanaf heffingsjaar 2015. ■